

MEDNARODNI STANDARD ZA
FITOSANITARNE UKREPE

ISPM 15

Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini

Pripravil sekretariat Mednarodne
konvencije za varstvo rastlin.
Sprejeto 2013, objavljeno 2016.

© FAO 2015

ISPM 15-3

Veljavna različica ISPM je objavljena v enem od uradnih jezikov FAO na www.ippc.int.

FAO spodbuja uporabo, reprodukcijo in širjenje gradiva tega informativnega izdelka. Razen če ni drugače navedeno, je gradivo dovoljeno kopirati, prenašati datoteko in tiskati za namene zasebnega preučevanja, raziskav in poučevanja ali uporabo pri netrgovskih izdelkih ali storitvah, pod pogojem, da je FAO priznana kot imetnica izvirnika in avtorskih pravic ter da se uporabnik v nobeni obliki ne sklicuje na FAO glede odobritve svojih stališč, izdelkov ali storitev.

Vse vloge glede pravic za prevode in prilagoditve, preprodajo ter druge trgovinske pravice naslovite na: [via www.fao.org/contact-us/licence-request](http://www.fao.org/contact-us/licence-request) ali copyright@fao.org.

Informacijski izdelki FAO so na voljo na spletišču FAO: (www.fao.org/publications) in jih je mogoče kupiti prek: publications-sales@fao.org.

Zgodovina objav

To ni uradni del standarda.

1999-10: na ICPM-2 dodana tema lesen pakirni material (1999-001).

2000-06: osnutek besedila, ki ga je pripravila posebej za to imenovana strokovna delovna skupina (EWG).

2001-06: poslano v posvetovanje z državami članicami IPPC (MC).

2001-02: osnutek besedila, ki ga je pripravila posebej za to imenovana izvedenska delovna skupina.

2001-05: na ISC-3 revidiran osnutek besedila in odobren za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC □ Member Consultation).

2001-11: na ISC-4 revidiran osnutek besedila za sprejetje.

2002-03: na ICPM-4 sprejet standard.

ISPM 15: Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini. Rim, 2002, IPPC, FAO.

2005-03: priloga 1: Načrt zaplinjevanja z metilbromidom (2005-011), ki jo je revidiral tehnični odbor za gozdno karanteno (TPFQ – Technical Panel on Forest Quarantine).

2005-05: priloga 1, ki jo je odbor za standarde (SC □ Standards Committee) revidiral in odobril za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC).

2005-06: poslano za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC) po hitrem postopku.

2005-11: priloga 1 za sprejetje, ki jo je revidiral SC.

2006-04: na CPM-1 sprejeta revidirana priloga 1.

ISPM 15: Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini. Rim, 2006, IPPC, FAO.

2006-04: na CPM-1 dodana tema revizija ISPM št. 15 (2006-036).

2006-05: specifikacija 31 revizije ISPM št. 15, ki jo je odobril odbor za standarde (SC).

2007-07: standard, ki ga je revidiral TPFQ.

2008-05: revidiral SC in odobril za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC).

2008-06: poslano za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC).

2008-11: standard za sprejetje, ki ga je revidiral SC.

2009-03: na CPM-4 sprejet revidirani standard.

ISPM 15: Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini. Rim, 2009, IPPC, FAO.

2009-06: priloga 1 k ISPM 15, ki jo je revidiral TPFQ.

2010-09: priloga 1 k ISPM 15, ki jo je revidiral TPFQ, z upoštevanjem dielektričnega toplotnega tretiranja in tretiranja s sulfuri fluoridom.

2011-05: priloga 1 k ISPM 15, ki jo je SC odobril za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC).

2012-11: standard za sprejetje, ki ga je revidiral SC.

2013-13: na CPM-8 sprejeta revidirana priloga 1 k ISPM 15 s posledičnimi spremembami priloge 2.

ISPM 15: Priloga 1. Odobrene metode tretiranja lesenega pakirnega materiala (2013). Rim, 2009, IPPC, FAO.

Zgodovina objav je bila nazadnje spremenjena junija 2016.

VSEBINA

Sprejetje.....	6
UVOD	6
Področje uporabe.....	6
Opredelitve izrazov	7
Splošni pregled zahtev.....	7
ZAHTEVE	8
1 Podlaga za pravila.....	8
2 Predpisan lesen pakirni material.....	8
2.1 Izjeme.....	8
3 Fitosanitarni ukrepi za lesen pakirni material.....	8
3.1 Odobreni fitosanitarni ukrepi	9
3.2 Odobritev novih ali izboljšanih metod tretiranja.....	9
3.3 Alternativni dvostranski sporazumi	9
4 Odgovornost NPPO	10
4.1 Urejevalni vidiki.....	10
4.2 Namestitev in uporaba znaka	10
4.3 Zahteve za tretiranje in označevanje znova uporabljenega, popravljenega ali predelanega lesenega pakirnega materiala	10
4.4 Tranzit	11
4.5 Postopki po uvozu	11
4.6 Fitosanitarni ukrepi pri neskladnosti na vstopni točki.....	12
PRILOGA 1: Odobrene metode tretiranja lesenega pakirnega materiala (2013).....	13
PRILOGA 2: Znak in njegova namestitev	18
DODATEK 1: Metode varne odstranitve neskladnega lesenega pakirnega materiala.....	21

Slovenski prevodi standardov so objavljeni na spletni strani Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: http://www.uvhvvr.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/mednarodne_zadeve/.

Slovenski prevod mednarodne konvencije o varstvu rastlin je objavljen kot Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu rastlin (spremenjene) (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 23/00): <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlmpid=2000113>.

Sprejetje

Ta standard je bil najprej sprejet na četrtem zasedanju začasne komisije za fitosanitarne ukrepe, marca 2002, in sicer kot Smernice za zakonsko urejanje lesenega pakirnega materiala v mednarodni trgovini (*Guidelines for regulating wood packaging material in international trade*). Spremembe priloge 1 so bile sprejete na prvem zasedanju komisije za fitosanitarne ukrepe, aprila 2006. Prva revizija pa je bila sprejeta na četrtem zasedanju komisije za fitosanitarne ukrepe, marca in aprila 2009, in sicer kot ta standard.

Revizija priloge 1, skupaj s tem povezanimi spremembami priloge 2, je bila sprejeta na osmem zasedanju komisije za fitosanitarne ukrepe, aprila 2013.

UVOD

Področje uporabe

Ta standard opisuje **fitosanitarne ukrepe** za zmanjšanje tveganj **vnosa** in **širjenja karantenskih škodljivih organizmov**, povezanih s premiki v mednarodni trgovini **lesenega pakirnega materiala**, proizvedenega iz **surovega lesa**. Lesen pakirni material, zajet v tem standardu, vključuje **podporni les**, izključuje pa lesen pakirni material, proizveden iz **obdelanega lesa** tako, da je brez **škodljivih organizmov** (npr. furnir).

Fitosanitarni ukrepi, opisani v tem standardu, niso namenjeni zagotavljanju trajne zaščite pred naključnimi škodljivimi organizmi ali drugimi organizmi.

Okoljska izjava

Znano je, da škodljivi organizmi, povezani z lesenim pakirnim materialom, negativno vplivajo na zdravje gozdov in biotsko raznovrstnost, zato velja, da z izvajanjem tega standarda pomembno zmanjšamo širjenje škodljivih organizmov in posledično tudi njihove negativne vplive. Dokler ni na voljo drugih vrst tretiranja za posamezne razmere ali če niso na voljo v vseh državah ali kadar niso na voljo drugi ustrezni materiali za pakiranje, ta standard zajema tudi tretiranje z metilbromidom. Znano je, da metilbromid tanjša ozonsko plast. V zvezi s tem problemom je bilo sprejeto priporočilo IPPC: *Nadomestilo ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (CPM, 2008), ki daje prednost nadomestnim, okolju prijaznejšim metodam tretiranja.

Viri

Ta standard se sklicuje na druge standarde ISPM. Ti so objavljeni na Mednarodnem fitosanitarnem portalu (IPP): <https://www.ippc.int/core-activities/standards-setting/ispms>.

CPM. *Replacement or reduction of the use of methyl bromide as a phytosanitary measure* (Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa). IPPC Recommendation (Priporočilo IPPC). V: Report of the Third Session of the Commission on Phytosanitary Measures (Poročilo s tretjega zasedanja komisije o fitosanitarnih ukrepih), Rim, 7.–11. april 2008, Dodatek 6. Rim, 2008, IPPC, FAO.

IPPC. *International Plant Protection Convention* (Mednarodna konvencija o varstvu rastlin). Rim, 1997, IPPC, FAO.

UNEP. *Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer* (Montrealski protokol o snoveh, ki tanjšajo ozonsko plast). Nairobi, 2000. Ozonski sekretariat, Program Združenih narodov za okolje. ISBN: 92-807-1888-6 (<http://www.unep.org/ozone/pdfs/Montreal-Protocol2000.pdf>).

ISO 3166-1: *Codes for the representation of names of countries and their subdivisions – Part 1: Country codes* (Kode, ki predstavljajo imena držav in delov držav – del 1: Kode držav). Ženeva, 2006. *International Organization for Standardization* (Mednarodna organizacija za standardizacijo) (available at/dostop prek: http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists.htm).

Opredelitve izrazov

Opredelitve fitosanitarnih izrazov, uporabljenih v tem standardu, so navedene v ISPM 5 (*Glossary of phytosanitary terms – Glosar fitosanitarnih izrazov*, 2016).

Splošni pregled zahtev

Odobreni fitosanitarni ukrepi, ki značilno zmanjšujejo tveganje za vnos in širjenje škodljivih organizmov prek lesenega pakirnega materiala, obsegajo uporabo obeljenega lesa (s podrobno opredeljeno toleranco za ostanke lubja) in odobrene metode tretiranja (kakor so predpisane v prilogi 1). Nameščanje priznanega znaka (kakor je predpisan v prilogi 2) zagotavlja hitro prepoznavanje lesenega pakirnega materiala, tretiranega po odobreni metodi. Predstavljeni so opis odobrenih metod tretiranja ter znak in njegova uporaba.

Državne organizacije za varstvo rastlin (NPPO – *National Plant Protection Organisation*) držav izvoznic in uvoznic imajo posebne odgovornosti. Za tretiranje in nameščanje znaka mora biti vedno pristojna NPPO. NPPO, ki izda dovoljenje za uporabo znaka, mora po potrebi nadzorovati izvedbo tretiranja ter uporabo in nameščanje znaka (ali, v najmanjši meri, vsaj izvajati presojo (*audit*) ali preglede (revizije)) pri proizvajalcih lesenega pakirnega materiala oziroma izvajalcih tretiranja in uvesti uradne preglede ali postopke spremljanja in presoje.

Posebne zahteve veljajo za popravljen ali predelan lesen pakirni material. NPPO države uvoznice mora sprejeti odobrene fitosanitarne ukrepe kot podlago za dovolitev vstopa lesenega pakirnega materiala brez dodatnih fitosanitarnih uvoznih zahtev za lesen pakirni material. Ob uvozu lahko preverja njegovo skladnost z zahtevami tega standarda. Kjer lesen pakirni material ne izpolnjuje zahtev tega standarda, je NPPO ustrezno odgovorna tudi za izvedbo ukrepov in obveščanje o neskladnostih.

ZAHTEVE

1 Podlaga za pravila

Les, pridobljen iz živih ali odmrlih dreves, je lahko napaden s škodljivimi organizmi. Lesen pakirni material je pogosto izdelan iz surovega lesa, ki morda ni bil zadovoljivo obdelan ali tretiran, da bi se odstranili ali uničili škodljivi organizmi, in zato še vedno omogoča vnos in širjenje karantenskih škodljivih organizmov. Še zlasti podporni les dokazano pomeni visoko tveganje za vnos in širjenje karantenskih škodljivih organizmov. Poleg tega se lesen pakirni material zelo pogosto ponovno uporablja, popravlja ali predeluje (kakor je opisano v oddelku 4.3). Ker je težko ugotoviti dejanski izvor vsakega dela lesenega pakirnega materiala, tudi ni preprosto določiti njegovega fitosanitarnega statusa. Tako za lesen pakirni material pogosto ni izvedljiv običajni postopek analize tveganj zaradi škodljivih organizmov, da bi ugotovili, ali so potrebni ukrepi in v kolikšnem obsegu. Zato ta standard opisuje mednarodno sprejete ukrepe, ki jih za lesen pakirni material lahko izvajajo vse države, da pomembno zmanjšajo tveganje vnosa in širjenja večine karantenskih škodljivih organizmov, ki so lahko povezani z omenjenim materialom.

2 Predpisan lesen pakirni material

Te smernice obsegajo vse oblike lesenega pakirnega materiala, ki so lahko poti prenosa škodljivih organizmov in pomenijo tveganje zlasti za živo drevje. Smernice obsegajo lesen pakirni material, kot so leseni zabojniki iz masivnega lesa ali desk, leseni transportni vsebniki, podporni les,¹ palete, leseni bobni, koluti ali valji za navitje kablov, ki jih ima skoraj vsaka uvožena pošiljka, vključno s tistimi, ki običajno niso predmet fitosanitarnih pregledov.

2.1 Izjeme

Ti proizvodi pomenijo dovolj majhno tveganje, da so lahko izvzeti iz določb tega standarda:²

- lesen pakirni material, v celoti izdelan iz tankega lesa (debeline 6 mm ali manj);
- lesen pakirni material, v celoti izdelan iz predelanega lesenega materiala, kot so vezane plošče, iverne plošče, grobe iverne plošče iz večslojno lepljenih iveri, furnirji, narejeni z lepljenjem, toplotno obdelavo ali stiskanjem oziroma z združitvijo teh postopkov;
- sodi za vino ali žganje, proizvedeni s postopkom segrevanja;
- darilna pakiranja za vino, cigare in drugi proizvodi iz lesa, obdelanega oziroma proizvedenega tako, da je brez škodljivih organizmov;
- žagovina, lesni skobljanci in lesna volna;
- leseni predmeti, trajno pritrjeni v tovornih vozilih in kontejnerjih.

3 Fitosanitarni ukrepi za lesen pakirni material

Ta standard opisuje fitosanitarne ukrepe (vključno z metodami tretiranja), odobrene za lesen pakirni material, in določa odobritev novih ali revidiranih metod tretiranja.

¹ Pošiljke lesa (npr. hlodovine/stavbnega lesa) so lahko podprte s pregradnim lesom, sestavljenim iz lesa enake vrste in kakovosti, ki izpolnjuje enake fitosanitarne zahteve kot les v pošiljki. V takih primerih se pregradni les lahko šteje za del pošiljke in ga zato ni mogoče šteti za lesen pakirni material po tem standardu.

² Vse vrste darilnih pakiranj ali sodov niso izdelane po postopku, da bi bile brez škodljivih organizmov, zato se za nekatere lahko šteje, da spadajo v področje uporabe tega standarda. Po potrebi lahko NPPO držav uvoznic in izvoznic predpišejo posebne določbe za take proizvode.

3.1 Odobreni fitosanitarni ukrepi

Odobreni fitosanitarni ukrepi, opisani v tem standardu, vključujejo fitosanitarne postopke, vključno z metodami tretiranja in označevanjem lesenega pakirnega materiala. Z uvedbo znaka fitosanitarne spričevalo ni več potrebno, saj znak potrjuje, da so bili izvedeni mednarodno odobreni fitosanitarni ukrepi. Te fitosanitarne ukrepe bi morale sprejeti vse državne organizacije za varstvo rastlin (NPPO) kot podlago za dovolitev vstopa lesenega pakirnega materiala brez dodatnih posebnih zahtev. Za zahtevane fitosanitarne ukrepe, ki presegajo ukrepe, odobrene v tem standardu, je treba predložiti strokovno utemeljitev.

Metode tretiranja iz priloge 1 veljajo za zelo učinkovite proti večini za živo drevje škodljivih organizmov, povezanih z lesenim pakirnim materialom, uporabljenim v mednarodni trgovini. Te metode tretiranja skupaj z uporabo obeljenega lesa pri izdelavi lesenega pakirnega materiala zmanjšujejo verjetnost za njegovo ponovno infestacijo s škodljivimi organizmi živega drevja. Ti ukrepi so bili sprejeti ob upoštevanju:

- obsega vrst škodljivih organizmov, ki jih je mogoče zajeti,
- učinkovitosti tretiranja,
- tehnične oziroma trženjske izvedljivosti.

Proizvodnjo odobrenega lesenega pakirnega materiala (vključno s podpornim lesom) sestavljajo tri glavne dejavnosti: tretiranje, izdelava in označevanje. Te dejavnosti lahko izvaja več posameznih subjektov ali pa en sam subjekt izvaja več dejavnosti ali vse. Za poenostavitev sklicevanja jih ta standard poimenuje proizvajalci (tisti, ki izdelujejo lesen pakirni material in smejo z znakom opremiti pravilno tretiran lesen pakirni material) in izvajalci tretiranja (tisti, ki izvajajo odobreno tretiranje in smejo z znakom opremiti pravilno tretiran lesen pakirni material).

Lesen pakirni material, obdelan po odobrenih postopkih, se označi z namestitvijo uradnega znaka iz priloge 2. Ta znak obsega poseben simbol, uporabljen skupaj s kodami, ki označujejo posamezno državo, odgovornega izdelovalca oziroma izvajalca tretiranja ter izvedeno tretiranje. V nadaljnjem besedilu se vsi deli oznake skupaj navajajo kot »znak«. Mednarodno priznan in jezikovno nespecifičen znak omogoča identifikacijo tretiranega lesenega pakirnega materiala med uradnim pregledom pred izvozom, na vstopni točki ali drugod. NPPO sprejmejo znak iz priloge 2 kot podlago za dovolitev vstopa lesenega pakirnega materiala brez dodatnih posebnih zahtev.

Lesen pakirni material mora biti izdelan samo iz obeljenega lesa, ki je tretiran po eni od odobrenih metod iz priloge 1. Za ostanke lubja so v prilogi 1 opredeljene tolerančne meje.

3.2 Odobritev novih ali izboljšanih metod tretiranja

Na podlagi novih tehničnih dognanj se metode tretiranja lahko revidirajo in spremenijo. CPM lahko sprejme nove alternativne metode oziroma program(e) tretiranja lesenega pakirnega materiala. ISPM 28 (*Fitosanitarna tretiranja nadzorovanih škodljivih organizmov*) določa smernice za postopke, ki jih izvede IPPC za odobritev metod tretiranja. Če se za lesen pakirni material sprejme nova metoda tretiranja ali revidiran program tretiranja, ki se vključita v ta ISPM, materiala, tretiranega po prejšnji metodi ali programu tretiranja, ni treba znova tretirati ali označevati.

3.3 Alternativni dvostranski sporazumi

Na podlagi dvostranskih sporazumov s svojimi trgovinskimi partnerji lahko NPPO sprejmejo drugačne ukrepe od tistih iz priloge 1. V takih primerih se znak iz priloge 2 ne sme uporabiti, razen če so izpolnjene vse zahteve tega standarda.

4 Odgovornost NPPO

Pogodbenice izvoznice in uvoznice ter njihove NPPO so odgovorne (odgovornosti so opisane v členih I, IV in VII Mednarodne konvencije o varstvu rastlin – IPPC) za izpolnjevanje ciljev preprečevanja vnosa in širjenja škodljivih organizmov. Posebne odgovornosti v zvezi s tem standardom so opisane v nadaljevanju.

4.1 Urejevalni vidiki

Za odobritev tretiranja in uvedbo znaka (oziroma sorodnih sistemov) je vedno pristojna NPPO. NPPO, ki izdajajo dovoljenja za uporabo znaka, so odgovorne za zagotavljanje, da vse metode, ki jih dovolijo in odobrijo za izvajanje tega standarda, izpolnjujejo potrebne zahteve, opisane v tem standardu, in da je lesen pakirni material (ali les, namenjen obdelavi v lesen pakirni material), ki se opremi z znakom, tudi tretiran oziroma izdelan v skladu s tem standardom. Med njihove odgovornosti spadajo:

- izdajanje dovoljenj, registracij in akreditacij, kakor je primerno;
- spremljanje sistemov tretiranja in označevanja, da lahko preverjajo njihovo skladnost s tem standardom (dodatne informacije o sorodnih odgovornostih so v ISPM 7 (*Sistem izvoznega potrjevanja*));
- uradni pregledi, uvedba postopkov preverjanja in presoje, kjer je ustrezno (dodatne informacije so v ISPM 23 (*Smernice za uradne preglede*)).

NPPO nadzorujejo izvajanje (ali, v najmanjši meri, izvajajo presojo ali revizije) tretiranja ter po potrebi izdajajo dovoljenja za uporabo znaka in njegove namestitve. Za preprečitev namestitve znaka na netretiran, nezadovoljivo tretiran ali nepravilno tretiran lesen pakirni material, mora biti tretiranje izvedeno pred namestitvijo znaka.

4.2 Namestitev in uporaba znaka

Posebni znaki za nameščanje na lesen pakirni material, tretiran v skladu s tem standardom, morajo izpolnjevati zahteve iz priloge 2.

4.3 Zahteve za tretiranje in označevanje znova uporabljenega, popravljenega ali predelanega lesenega pakirnega materiala

NPPO držav, v katerih se popravlja ali predeluje lesen pakirni material, opremljen z znakom iz priloge 2, so odgovorne za zagotavljanje in preverjanje, ali so sistemi, povezani z izvozom takega lesenega pakirnega materiala, popolnoma v skladu s tem standardom.

4.3.1 Ponovna uporaba lesenega pakirnega materiala

Posamezna enota lesenega pakirnega materiala, ki je tretirana in označena v skladu s tem standardom in ni bila popravljena, predelana ali drugače spremenjena, ne potrebuje ponovnega tretiranja ali ponovnega nameščanja znaka v svoji celotni uporabni dobi.

4.3.2 Popravljen lesen pakirni material

Popravljen lesen pakirni material je tisti, na katerem se do približno tretjine odstranijo in zamenjajo njegovi deli. NPPO zagotovijo, da se za popraviljanje označenega lesenega materiala uporabi samo les, tretiran v skladu s tem standardom, ali les, sestavljen ali izdelan iz obdelanega lesenega materiala (kot je opisano v oddelku 2.1). Kadar se za popravilo uporabi tretiran les, mora biti vsak dodani del posebej označen v skladu s tem standardom.

Težava, ki lahko nastane pri lesenem pakirnem materialu, opremljenem z več različnimi znaki, je ugotavljanje njegovega izvora, kadar se v povezavi z njim ugotovi navzočnost škodljivih organizmov. Priporočljivo je, da NPPO držav, v katerih se popravlja lesen pakirni material, omejijo število različnih znakov, ki se smejo pojavljati na posamezni enoti lesenega pakirnega materiala. Zato lahko NPPO držav, v katerih se popravlja lesen pakirni material, zahtevajo, da se pri popravljenem lesenem pakirnem materialu trajno izbrišejo prejšnje oznake, da se enota znova tretira v skladu s priložo 1 ter da se znak namesti v skladu s priložo 2. Če se za ponovno tretiranje uporabi metilbromid, je treba upoštevati informacije v priporočilu IPPC: *Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarna ukrepa* (CPM, 2008).

NPPO držav, v katerih se popravlja lesen pakirni material, pri kakršnem koli dvomu o tem, ali so bili vsi deli posamezne enote popravljenega lesenega pakirnega materiala tretirani v skladu s tem standardom, ali če je težko ugotoviti izvor enote ali posameznih delov lesenega pakirnega materiala, zahtevajo, da se popravljeni leseni pakirni material bodisi znova tretira ali uniči bodisi se drugače prepreči njegov vstop v mednarodno trgovino kot lesen pakirni material, skladičen s tem standardom. Pri ponovnem tretiranju se vsakršne prej nameščene znake trajno izbrišejo (npr. s prekrivno barvo ali struženjem površine). Po ponovnem tretiranju se nov znak namesti v skladu s tem standardom.

4.3.3 Predelan lesen pakirni material

Če se zamenja več kot tretjina delov enote lesenega pakirnega materiala, se ta enota šteje za predelano. V tem postopku se različni deli (po potrebi z dodatno predelavo) lahko združujejo in pozneje znova sestavijo v dodaten lesen pakirni material. V predelanem lesenem pakirnem materialu so tako lahko združeni novi in že prej uporabljeni deli.

Na predelanem lesenem pakirnem materialu je treba vse predhodno nameščene znake trajno izbrisati (npr. s prekrivno barvo ali struženjem površine). Predelani lesen pakirni material je treba znova tretirati in nanj namestiti nov znak v skladu s tem standardom.

4.4 Tranzit

Kadar se med tranzitnimi premiki v pošiljkah nahaja lesen pakirni material, ki ne izpolnjuje zahtev tega standarda, lahko NPPO tranzitnih držav zahtevajo izvedbo ukrepov za zagotovitev, da lesen pakirni material ne pomeni nesprejemljivega tveganja. Dodatne smernice o tranzitnih določbah vsebuje ISPM 25 (*Pošiljke v tranzitu*).

4.5 Postopki po uvozu

Ker ima raznovrsten lesen pakirni material večina pošiljk, vključno s tistimi, ki same po sebi niso ciljne skupine fitosanitarnih pregledov, je pomembno, da NPPO sodelujejo z organizacijami, ki običajno niso vključene v preverjanje skladnosti pošiljk s fitosanitarnimi uvoznimi zahtevami. Sodelovanje s carinskimi organi in drugimi ustanovami in organizacijami, na primer, NPPO pomaga pridobivati informacije o lesenem pakirnem materialu. To je pomembno za zagotavljanje učinkovitosti pri odkrivanju morebitnih neskladnosti lesenega pakirnega materiala.

4.6 Fitosanitarni ukrepi pri neskladnosti na vstopni točki

Zadevne informacije o neskladnostih in ukrepih v nujnih primerih so navedene v oddelkih 5.1.6.1 do 5.1.6.3 ISPM 20 (*Smernice za fitosanitarno zakonodajno ureditev uvoza*) ter v ISPM 13 (*Smernice za obveščanje o neskladnosti ter nujnem ukrepanju*). Ob upoštevanju pogoste ponovne uporabe lesenega pakirnega materiala morajo NPPO preučiti, ali ugotovljena neskladnost ne izvira prej iz države proizvodnje, popravila ali predelave lesenega pakirnega materiala kot iz izvozne ali tranzitne države.

Kadar lesen pakirni material ni označen z zahtevanim znakom ali če ugotovljena navzočnost škodljivih organizmov dokazuje, da tretiranje morda ni bilo učinkovito, se mora NPPO ustrezno odzvati in v nujnem primeru po potrebi ustrezno ukrepati. Ti ukrepi so lahko: zadržanje med preiskavo, in če je primerno, se pozneje odstrani neskladni material, sledijo tretiranje,³ uničenje (ali druga varna odstranitev) ali vračilo lesenega pakirnega materiala dobavitelju. Dodatni primeri mogočih ustreznih ukrepov so navedeni v dodatku 1. Pri vsakem ukrepu v nujnem primeru je treba upoštevati načelo najmanjšega vpliva ukrepa in razlikovati med pošiljko, ki je predmet trgovanja, in spremnim lesnim pakirnim materialom. Če je potreben ukrep v nujnem primeru in NPPO uporabi metilbromid, je treba upoštevati tudi zadevne vidike priporočila IPPC: *Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarne ukrepa* (CPM, 2008).

Pri ugotovljenih živih škodljivih organizmih NPPO države uvoznice obvesti državo izvoznico ali po potrebi državo proizvodnje lesenega pakirnega materiala. Kadar je enota lesenega pakirnega materiala označena z več kot enim znakom, morajo NPPO poskušati ugotoviti izvor neskladnega(ih) dela(ov), preden odpošljejo obvestilo o neskladnosti. NPPO naj sporočajo vse primere manjkajočih znakov in drugih neskladnosti. Ob upoštevanju določb iz oddelka 4.3.2 je treba poudariti, da več različnih znakov na posamezni enoti lesenega pakirnega materiala ne pomeni neskladnosti.

³ Ni nujno, da je to tretiranje tako, kakršno je odobreno v tem standardu.

Revidirana priloga 1 je bila sprejeta na osmem zasedanju komisije o fitosanitarnih ukrepih, aprila 2013.
Ta priloga je obvezni del standarda.

PRILOGA 1: Odobrene metode tretiranja lesenega pakirnega materiala (2013)

Odobrene metode tretiranja lahko uporabimo za enote lesenega pakirnega materiala ali posamezne lesene kose, ki jih uporabimo za izdelavo lesenega pakirnega materiala.

Uporaba obeljenega lesa

Lesen pakirni material mora biti izdelan iz obeljenega lesa ne glede na uporabljeno metodo tretiranja. Za skladnost s tem standardom sme ostati poljubno število vidno nepovezanih in jasno ločenih majhnih delcev lubja, če so:

- ožji od 3 cm (ne glede na dolžino) ali
- širši od 3 cm, če je skupna površina posameznega kosa lubja manjša od 50 cm².

Za tretiranje z metilbromidom je treba najprej odstraniti lubje, ker lahko zmanjša učinkovitost tretiranja. Pri toplotnem tretiranju je lubje lahko odstranjeno pred tretiranjem ali po njem. Kadar je za posamezno vrsto toplotnega tretiranja določena dimenzijska omejitev lesa (npr. dielektrično segrevanje), je treba v izmero vključiti vse lubje.

Toplotna obdelava

Zahtevane parametre tretiranja lahko dosežejo različni viri energije ali postopki. Za postopke toplotne obdelave lahko štejemo npr. konvencionalno parno segrevanje, sušenje v sušilni peči, toplotno izzvano kemijsko impregnacijo pod pritiskom in dielektrično segrevanje (mikrovalovno, visokofrekvenčno), pod pogojem, da izpolnjujejo parametre toplotne obdelave, opredeljene v tem standardu.

NPPO zagotovijo, da izvajalci tretiranja spremljajo temperaturo tretiranja na točki, ki je najverjetneje najhladnejša in na kateri najdlje traja, da je dosežena ciljna temperatura znotraj lesa, za zagotovitev, da se ciljna temperatura ohranja med celotnim tretiranjem vsepovsod znotraj tretirane serije lesa. Točka, na kateri je leseni element najhladnejši, se lahko razlikuje glede na uporabljeni vir energije ali postopek, vsebnost vlage in prvotno temperaturno porazdelitev znotraj lesa.

Kadar se za vir toplote uporabi dielektrično segrevanje, je najhladnejša točka lesa med tretiranjem ponavadi njegova površina. V nekaterih primerih (npr. dielektričnega segrevanja zmrznjenega lesa velikih dimenzij, dokler se ne odtaja) je najhladnejše lahko jedro lesenega elementa.

Konvencionalna toplotna obdelava z uporabo pare ali toplotne komore v sušilni peči (koda tretiranja za oznako: HT)

Pri uporabi konvencionalne tehnologije toplotne komore je osnovna zahteva doseči najnižjo temperaturo 56 °C za najmanj 30 neprekinjenih minut v celotnem profilu lesa (vključno z jedrom).

To temperaturo je mogoče izmeriti s temperaturnimi senzorji, vstavljenimi v jedro lesa. Druga možnost je toplotna komora v sušilni peči ali drugačna komora za toplotno obdelavo, ki omogoča pripravo načrta tretiranja na podlagi zaporednega preskusnega tretiranja, med katerim se meri temperatura v jedru lesa na različnih točkah znotraj toplotne komore v medsebojni povezavi s temperaturo zraka v komori ter ob upoštevanju vsebnosti vlage v lesu in drugih bistvenih parametrov

(kot so: lesna vrsta in debelina lesa, stopnja pretoka zraka ter zračna vlaga). Zaporedno preskusno tretiranje mora dokazati, da se najnižja temperatura 56 °C ohranja najmanj 30 neprekinjenih minut v celotnem profilu lesa.

NPPO podrobno opredelijo ali odobrijo načrte tretiranja.

NPPO odobrijo posamezne izvajalce tretiranja. NPPO naj upoštevajo spodaj naštete dejavnike, ki so morda potrebni za toplotno komoro, da bi dosegli izpolnitev zahtev tretiranja.

- Toplotna komora je zatesnjena in dobro izolirana, vključno z izolacijo tal.
- Toplotna komora je oblikovana tako, da omogoča enakomeren pretok zraka okoli zložaja lesa in skozenj. Les za tretiranje je zložen v komoro tako, da je zagotovljen ustrezen pretok zraka okoli zložaja in skozenj.
- Za zagotavljanje ustreznega pretoka zraka po potrebi uporabimo usmernike zraka v območju komore in distančne letve v zložaju.
- Za kroženje zraka med tretiranjem uporabimo ventilatorje, ki zagotavljajo zadosten pretok zraka za ohranjanje ustrezne temperature v jedru lesa v zahtevanem časovnem obdobju.
- Za vsako polnjenje komore je določena najhladnejša točka znotraj komore, temperaturni senzorji pa so nameščeni bodisi v lesu bodisi v komori.
- Kadar tretiranje spremljamo s temperaturnimi senzorji, vstavljenimi v lesu, je priporočljivo uporabiti najmanj dva temperaturna senzorja. Ti temperaturni senzorji morajo biti primerni za merjenje temperature v jedru lesa. Uporaba več temperaturnih senzorjev zagotavlja hitro ugotovitev kakršne koli okvare posameznega temperaturnega senzorja med samim postopkom tretiranja. Temperaturne senzorje je treba vstaviti najmanj 30 cm od roba lesenega elementa in morajo segati v jedro lesa. Pri krajših deskah ali blokkih palet se temperaturni senzorji vstavijo v največji del lesenega elementa tako, da je zagotovljeno merjenje temperature v jedru lesa. Vse luknje za vstavitve temperaturnih senzorjev, izvrtane v les, je treba zatesniti z ustrežno tesnilno snovjo, da preprečimo motnje merjenja temperature zaradi prenašanja ali prevajanja toplote. Posebno pozornost je treba nameniti zunanjim vplivom na les, kot so žebliji ali kovinski vstavki, ki lahko povzročijo nepravilnosti merjenja.
- Kadar načrt tretiranja temelji na spremljanju temperature zraka v komori in ga uporabljamo za tretiranje različnih vrst lesa (npr. posebnih lesnih vrst in oblik lesa), morajo biti v načrtu upoštevane: lesna vrsta, vsebnost vlage in debelina tretiranega lesa. Za spremljanje temperature zraka v komori za tretiranje lesenega pakirnega materiala v skladu z načrti tretiranja je priporočljivo uporabiti najmanj dva temperaturna senzorja.
- Če se med tretiranjem rutinsko spreminja smer pretoka zraka, je morda potrebno večje število temperaturnih senzorjev za zaznavanje morebitnega spreminjanja položaja najhladnejše točke.
- Temperaturni senzorji in oprema za evidentiranje podatkov morajo biti kalibrirani/umerjeni v skladu z navodili njihovih proizvajalcev, s pogostostjo umerjanja, ki jo določi NPPO.
- Med vsakim tretiranjem je treba spremljati in evidentirati temperaturo, da zagotovimo ohranjanje predpisane najnižje temperature v zahtevanem časovnem obdobju. Če se najnižja temperatura ne ohrani, so potrebni popravljalni ukrepi za zagotovitev, da je ves les tretiran v skladu z zahtevami zadevne toplotne obdelave (30 neprekinjenih minut pri 56 °C); na primer tretiranje ponovimo ali podaljšamo čas tretiranja in po potrebi zvišamo temperaturo. V obdobju tretiranja je treba zagotoviti ustrežno pogostost odčitkov temperature, da se zagotovi takojšnje odkrivanje napak v tretiranju.
- Za namene presoje mora izvajalec tretiranja voditi in hraniti evidenco toplotnih obdelav in umerjanj v časovnem obdobju, ki ga podrobno opredeli NPPO.

Toplotna obdelava z uporabo dielektričnega segrevanja (koda tretiranja za oznako: DH)

Kadar uporabimo dielektrično segrevanje (npr. mikrovalovno), je treba lesen pakirni material, sestavljen iz lesa, ki ne presega 20 cm⁴ ob merjenju po najmanjšem delu lesenega elementa ali lesne skladovnice, segrevati tako dolgo, da doseže najnižjo temperaturo 60 °C neprekinjeno eno (1) minuto skozi celoten profil lesa (vključno z njegovo površino). Predpisano temperaturo mora doseči v 30 minutah po začetku tretiranja.⁵

NPPO podrobno opredeli ali odobri načrte tretiranja.

NPPO odobri izvajalce tretiranja. NPPO naj upošteva spodaj našete dejavnike, ki so morda potrebni za komore za dielektrično segrevanje, da bi dosegli izpolnitev zahtev tretiranja.

- Ne glede na to, ali se dielektrično segrevanje izvaja kot serijski postopek polnitev ali kot neprekinjeni postopek (po tekočem traku), tretiranje spremljamo v notranjosti lesenega elementa, kjer je najverjetneje temperatura najnižja (običajno sicer na površini lesa), da zagotovimo ohranjanje ciljne temperature lesa. Za merjenje temperature je priporočljivo vstaviti najmanj dva temperaturna senzorja, da zagotovimo takojšnje odkrivanje kakršne koli okvare posameznega temperaturnega senzorja.
- Izvajalec tretiranja mora pred tretiranjem preveriti, ali temperatura v lesu doseže ali preseže 60 °C za čas ene (1) neprekinjene minute skozi celotni profil lesa (vključno z njegovo površino).
- Pri lesenem elementu, debelejšem od 5 cm, je za dielektrično segrevanje z 2,45 GHz zahtevano dvosmerno dovajanje visokofrekvenčne (VF) mikrovalovne energije ali več usmernikov VF-mikrovalovne energije, da zagotovimo enakomernost segrevanja.
- Temperaturni senzorji in oprema za evidentiranje podatkov morajo biti umerjeni v skladu z navodili proizvajalca senzorjev oziroma opreme, s pogostostjo, ki jo podrobno opredeli NPPO.
- Za namene presoje mora izvajalec tretiranja voditi in hraniti evidenco toplotnih obdelav ter umerjanj v časovnem obdobju, ki ga podrobno opredeli NPPO.

Tretiranje z metilbromidom (koda tretiranja za oznako: MB)

Priporočljivo je, da NPPO spodbujajo uporabo alternativnih metod tretiranja, odobrenih v tem standardu.⁶ Pri uporabi metilbromida je treba upoštevati priporočilo CPM: *Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (CPM, 2008).

Lesenega pakirnega materiala iz lesenih elementov, ki presegajo 20 cm v preseku svojega najkrajšega dela, ne smemo tretirati z metilbromidom.

Zaplinjevanje lesenega pakirnega materiala z metilbromidom mora biti v skladu z načrtom, ki ga podrobno opredeli ali odobri NPPO in po katerem je dosežen najmanjši zmnožek koncentracije in časa⁷ (CT) v 24 urah pri temperaturi in končni preostali koncentraciji, opredeljenih v tabeli 1. CT mora biti dosežen po celotnem profilu lesa, vključno z njegovim jedrom, četudi koncentracije merimo pri temperaturi prostora. Najnižja temperatura lesa in zraka okoli njega ne sme biti manj kot 10 °C, najmanjši čas izpostavljenosti pa ne sme biti krajši od 24 ur. Spremljanje koncentracij plina izvedemo

⁴ Meja 20 cm temelji na razpoložljivih podatkih o učinkovitosti.

⁵ Doslej je bilo dokazano le za mikrovalovno tehnologijo, da je sposobna doseči zahtevano temperaturo znotraj priporočenega časovnega obsega.

⁶ Države pogodbenice IPPC imajo lahko dodatne obveznosti v okviru Montrealskega protokola o snoveh, ki tanjšajo ozonsko plast (Montreal Protocol on Substances that deplete the Ozone Layer) (UNEP, 2000).

⁷ Zmnožek CT, ki se v tem standardu uporablja za tretiranje z metilbromidom, je vsota zmnožka koncentracije (g/m³) in časa (h) med tretiranjem.

vsaj po 2, 4 in 24 urah po začetku tretiranja. Pri daljših obdobjih izpostavljenosti in šibkejših koncentracijah dodatno merjenje koncentracij plina evidentiramo ob končanju zaplinjevanja.

Če CT ni dosežen v 24 urah, je treba izvesti popravljalne ukrepe, da je zagotovo dosežen; na primer tretiranje ponovimo ali pa podaljšamo čas tretiranja za največ 2 uri brez dodatnega metilbromida, da se doseže zahtevani zmnožek CT (glej opombo pod tabelo 1).

Tabela 1: Najmanjši CT v 24 urah za lesen pakirni material, zapljinjen z metilbromidom

Temperatura (°C)	CT (gxh/m ³) v 24 urah	Najmanjša končna koncentracija (g/m ³) po 24 urah [#]
21,0 ali več	650	24
16,0–20,9	800	28
10,0–15,9	900	32

Kadar najmanjša končna koncentracija ni dosežena po 24 urah, je dovoljeno približno 5-odstotno odstopanje koncentracije, pod pogojem, da se tretiranje po končanju podaljša še za obdobje, potrebno za doseganje predpisanega CT.

V tabeli 2 je prikazan primer načrta, ki ga je mogoče uporabiti za doseganje specificiranih zahtev.

Tabela 2: Primer načrta tretiranja, po katerem je dosežen najmanjši zahtevani CT za lesen pakirni material, tretiran z metilbromidom (v pogojih povečane absorpcije ali uhajanja so morda potrebni večji začetni odmerki)

Temperatura (°C)	Odmerek (g/m ³)	Najmanjša koncentracija (g/m ³) po:		
		2 h	4 h	24 h
21,0 ali več	48	36	31	24
16,0–20,9	56	42	36	28
10,0–15,9	64	48	42	32

NPPO odobri izvajalce tretiranja. NPPO naj upošteva spodaj našteje dejavnike, ki so morda potrebni za zaplinjevanje z metilbromidom, da bi izpolnili zahteve tretiranja.

- Za enakomernjšo porazdelitev plina med njegovim dovajanjem po potrebi uporabimo ventilatorje, ki morajo biti nameščeni tako, da se fumigant hitro in učinkovito porazdeli po celotni zaplinjevalni komori (po možnosti v prvi uri aplikiranja).
- Zaplinjevalna komora se ne sme zapolniti nad 80 odstotkov svoje prostornine.
- Zaplinjevalna komora mora biti popolnoma zatesnjena in kar najbolj plinotesna. Če se zaplinjevanje izvaja pod ponjavo, mora biti ta iz plinotesnega materiala in ustrezno zatesnjena po šivih ter ob tleh.
- Tla zaplinjevalne komore morajo biti plinotesna za fumigant; če niso, jih je treba obložiti s plinotesnimi ponjavami.
- Za popolno uparitev metilbromida še pred dovodom v zaplinjevalno komoro je priporočljivo uporabiti uparjalnik ('vroče uparjanje').
- Tretiranja z metilbromidom ne izvajamo na zložajih lesenega pakirnega materiala s prečnim presekom njegovega najkrajšega dela nad 20 cm. Zložaje lesenega pakirnega materiala je treba letvičiti za zagotovitev enakomerne porazdelitve in prepojitve z metilbromidom.

- Koncentracijo metilbromida v zračnem prostoru vedno merimo na točki, ki je najbolj oddaljena od točke vstopa plina, in na točkah po celotni zaplinjevalni komori (npr. spredaj spodaj, v središču na sredini in zadaj zgoraj), za potrditev, da je dosežena enakomerna porazdelitev plina. Časa tretiranja ne izračunavamo, dokler ni dosežena popolna porazdelitev plina.
- Pri izračunu odmerka metilbromida je treba upoštevati izravnavo za najrazličnejše mešanice plina (npr. 2-odstotni kloropikrin) za zagotovitev, da je skupna količina apliciranega metilbromida skladna z zahtevano stopnjo odmerka.
- Za določitev količine začetnega odmerka in postopkov ravnanja s proizvodom po tretiranju je pri tretiranem lesenem pakirnem materialu ali proizvodih, povezanih z njim (npr. pri polistirenskih vsebnikih), treba upoštevati verjetnost za vpojnost metilbromida.
- Za izračun odmerka metilbromida uporabimo izmerjeno ali pričakovano temperaturo proizvoda ali prostorskega zraka (tista, ki je najnižja) neposredno pred tretiranjem ali med njim.
- Lesen pakirni material, namenjen zaplinjevanju, ne sme biti ovit ali prevlečen s snovmi, neprepustnimi za fumigant.
- Senzorji za temperaturo in koncentracijo plina ter oprema za evidentiranje podatkov morajo biti umerjeni v skladu z navodili proizvajalca tako pogosto, kot to določi NPPO.
- Za namene presoj mora izvajalec tretiranja voditi in hraniti evidenco tretiranja z metilbromidom ter umerjanj v časovnem obdobju, ki ga podrobno opredeli NPPO.

Sprejetje alternativnih metod tretiranja in revizije odobrenih načrtov tretiranja

CPM lahko revidira in spremeni metode tretiranja lesenega pakirnega materiala glede na nova tehnična dognanja ter sprejme alternativne metode tretiranja ali nove načrte tretiranja. Če CPM za lesen pakirni material sprejme novo metodo tretiranja ali revidiran načrt tretiranja ter ga vključi v ta ISPM, lesenega pakirnega materiala, tretiranega po prej veljavni metodi ali načrtu tretiranja, ni treba znova tretirati ali označevati.

Ta priloga je obvezni del standarda.

PRILOGA 2: Znak in njegova namestitvev

Znak, ki potrjuje, da je bil lesen pakirni material obdelan po odobrenem postopku fitosanitarnega tretiranja v skladu s tem standardom, obsega te zahtevane dele:

- simbol,
- kodo države,
- kodo proizvajalca/izvajalca tretiranja,
- kodo tretiranja z ustrezno kratico v skladu s prilogo 1 (HT, DH ali MB).

Simbol

Oblika simbola (ki je lahko registriran v skladu z nacionalnimi, regionalnimi ali mednarodnimi postopki bodisi kot blagovna znamka bodisi kot certifikacijski/kolektivni/garancijski znak) mora biti zelo podobna primerom, prikazanih v nadaljevanju, in simbol se mora pojavljati na levi strani vseh drugih delov znaka.

Koda države

Koda države mora biti dvočrkovna koda države, kot jo določa Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) (v primerih prikazana kot »XX«). Koda države mora biti s pomišljajem ločena od kode proizvajalca/izvajalca tretiranja.

Koda proizvajalca/izvajalca tretiranja

Koda proizvajalca/izvajalca tretiranja je edinstvena koda, ki jo NPPO izda proizvajalcu lesenega pakirnega materiala ali izvajalcu tretiranja, odgovornemu za nameščanje znaka, ali drugemu subjektu z odgovornostjo do NPPO za zagotavljanje, da uporablja ustrezno tretiran in označen les (v primerih prikazana kot »000«). NPPO določi število in zaporedje številčk oziroma črk.

Koda tretiranja

Koda tretiranja je kratica IPPC za uporabljeni odobreni ukrep iz priloge 1 in je v primerih prikazana kot »YY«. Koda tretiranja se navede za združenima kodama države in proizvajalca/izvajalca tretiranja. Pojavljati se mora v drugi vrsti kot koda države in koda proizvajalca/izvajalca tretiranja; če se pojavlja v isti vrsti kot drugi dve kodi, mora biti od njiju ločena s pomišljajem.

Koda tretiranja	Metoda tretiranja
HT	toplotna obdelava
MB	metilbromid
DH	dielektrično segrevanje

Nameščanje znaka

Velikost, vrste uporabljenih pisav in položaj znaka se lahko spreminjajo, vendar mora biti znak dovolj velik, da ga inšpektor opazi in prebere brez uporabe pripomočkov za branje. Znak mora biti pravokotne ali kvadratne oblike in obrobjen s črto, navpična črta pa mora ločevati simbol od kodnih delov. Da se olajša označevanje s šablono, so lahko obroba znaka, navpična črta in drugi deli znaka izrisani s kratkimi presledki.

Znotraj obrobe znaka ne smejo biti navedene nobene druge informacije. Če se dodatne oznake (npr. blagovne znamke proizvajalca, logotip organa, pristojnega za izdajo dovoljenj) štejejo za koristne za zaščito uporabe oznake na državni ravni, se te informacije lahko navedejo poleg znaka, vendar zunaj njegove obrobe.

Znak mora biti:

- čitljiv,
- trajen in neprenosljiv,
- nameščen na mestu, ki je vidno med uporabo lesenega pakirnega materiala, po možnosti vsaj na dveh nasprotnih straneh enote lesenega pakirnega materiala.

Znak ne sme biti narisano z roko.

Izogibati se je treba uporabi rdeče ali oranžne barve, saj se ti barvi uporabljata za označevanje nevarnih snovi.

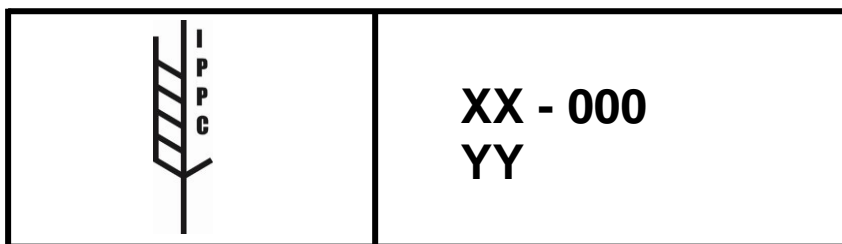
Če se različni deli združujejo v enoto lesenega pakirnega materiala, se za namene označevanja nastala sestavljena enota šteje za samostojno enoto. Morda bi bilo za zagotovitev, da je znak nameščen na vidnem mestu in ustrezne velikosti, primerno na sestavljeni enoti lesenega pakirnega materiala, izdelani iz tretiranega lesenega pakirnega materiala in predelanega lesenega materiala (ki ga ni treba tretirati), znak namestiti na delih iz predelanega lesenega materiala. Tak način nameščanja znaka velja samo za sestavljene samostojne enote, ne pa začasne sestave posameznih delov lesenega pakirnega materiala.

Posebno pozornost je treba nameniti čitljivemu nameščanju znaka na podporni les, ker se tretirani les, namenjen uporabi za podporni les, v končno dolžino morda ne razreže do začetka natovarjanja za prevoz. Pošiljatelj mora zagotoviti, da je ves podporni les, ki je v uporabi za ohranjanje varnosti ali negibnosti proizvodov, tretiran in označen z znakom, opisanim v tej prilogi, ter da so oznake jasne in čitljive. Majhni kosi lesa, na katerih niso navedeni vsi zahtevani deli znaka, se ne smejo uporabljati za podporni les. Ustrezna načina označevanja podpornega lesa sta:

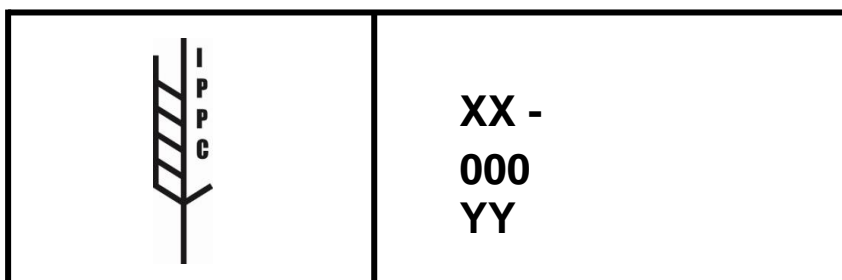
- nameščanje znaka na kose lesa, namenjene uporabi za podporni les, po njihovi celotni dolžini in v zelo kratkih presledkih (opomba: če se pozneje režejo zelo majhni kosi lesa za podporni les, jih je treba rezati tako, da znak na uporabljenem podpornem lesu ostane cel in nepoškodovan),
- dodatno nameščanje znaka na tretirani podporni les na vidnem mestu po razreзу lesa, pod pogojem, da ima pošiljatelj dovoljenje v skladu z oddelkom 4.

V nadaljevanju so prikazane nekatere sprejemljive različice zahtevanih delov znaka, ki jih uporabljamo za potrjevanje, da je bil lesen pakirni material, označen s takim znakom, obdelan po odobrenem postopku tretiranja. Nikakršna odstopanja od predloženega simbola niso sprejemljiva. Dovoljena so odstopanja od videza znaka, če so izpolnjene zahteve, opisane v tej prilogi.

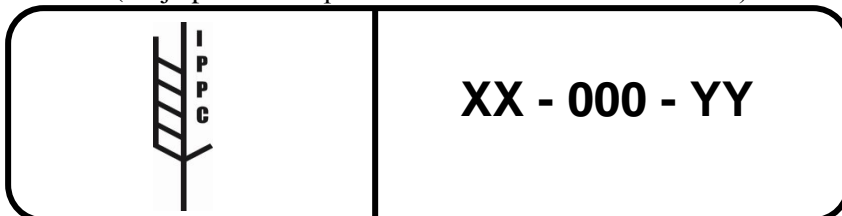
Primer 1

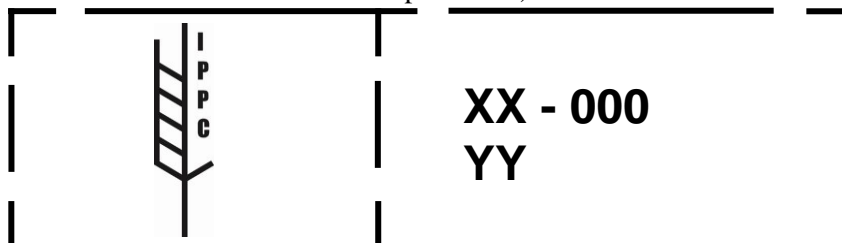
Primer 2

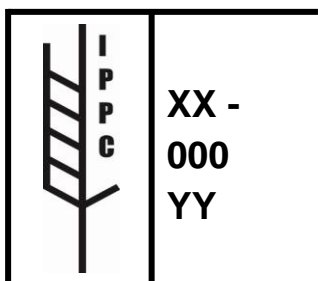
Primer 3 (To je predvideni primer znaka z zaokroženo obrobo.)

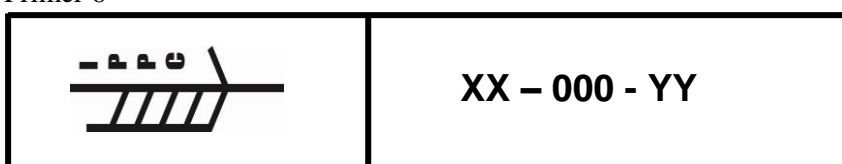
Primer 4 (To je predvideni primer znaka, nameščenega s šablono; obroba, navpična črta in drugi deli znaka so lahko izrisani s kratkimi presledki.)

Primer 5

Primer 6

Ta dodatek se uporablja samo za sklicevanje in ni obvezni del standarda.

DODATEK 1: Metode varne odstranitve neskladnega lesenega pakirnega materiala

Varna odstranitev neskladnega lesenega pakirnega materiala je izbirna možnost pri upravljanju tveganj, ki jo lahko uporabi NPPO države uvoznice, kadar ukrep v nujnem primeru ni izvedljiv ali zaželen. Za varno odstranitev neskladnega lesenega pakirnega materiala se priporočajo naslednje metode:

- 1) sežig, če je izdano zadevno dovoljenje;
- 2) globinsko zakopavanje na krajih, ki jih odobrijo zadevni pristojni organi (opomba: globina zakopavanja je odvisna od podnebnih pogojev in prestreženih škodljivih organizmov, vendar je priporočljivo, da meri najmanj dva metra. Nemudoma po zakopavanju se material prekrije in mora ostati zakopan. Upoštevati je treba tudi, da globinsko zakopavanje ni primerno za les, napaden s termiti ali nekaterimi koreninskimi patogeni;
- 3) predelava (opomba: razsek v lesno biomaso se izvede *samo* v povezavi z nadaljnjo predelavo in na način, ki ga za odstranitev zadevnih neželenih škodljivih organizmov odobri NPPO države uvoznice, npr. za proizvodnjo grobih ivernih plošč);
- 4) druge metode, za katere NPPO potrdi, da učinkujejo proti zadevnim škodljivim organizmom;
- 5) povratno pošiljanje nazaj v državo izvoznico, če je primerno.

Za zmanjšanje tveganj za vnos ali širjenje škodljivih organizmov na najmanjšo mero je treba brez nepotrebne odlašanja izvajati metode varnega odstranjevanja povsod, kjer je zahtevano.